

קוֹנְטֵרַס

חֶפֶה קֶצֶת

יְגִלָּה נִפְלְאוֹת בְּמַעֲלֵת הָאָדָם שֵׁישׁ לוֹ סִבְלָנוֹת,
וְאֵינוּ דוֹחֵק אֶת הַשָּׁעָה, וְלֹהֲפוּךְ — כָּל הַצָּרוֹת
וְהִיסוּרִים וְהַפְּשָׁלוֹנוֹת בְּחַיִּים בָּאִים רַק מִחֲמַת
דְּחִיקַת הַשָּׁעָה, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לוֹ לְחַכּוֹת.

*

בְּנוֹי וּמִיֶּסֶד עַל-פִּי דְבָרֵי
רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא, אֹרֵחַ הַגְּנוּז וְהַצָּפוֹן
בוֹצֵינָא קַדִּישָׁא עֲלָאָה, אֲדוֹנְגּוּ, מוֹרְנוּ וְרַבְּנוּ
רַבֵּי נַחֲמָן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ.

וְעַל-פִּי דְבָרֵי תַלְמִידוֹ, מוֹרְנוּ
הַקְּדוֹשׁ, אֹרֵחַ נִפְלָא, אֲשֶׁר כָּל רֵז לֹא אָנִים לִיָּה
רַבֵּי נַתָּן מִבְּרֵסְלָב, זְכוּתוֹ יִגַּן עָלֵינוּ,
וּמִשְׁלָב בְּפִסּוּקֵי תוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים וּמֵאֲמָרֵי
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים מְגַמְרָא וּמְדַרְשִׁים וְזֹהַר הַקְּדוֹשׁ.

*

הוֹבָא לְדָפוּס עַל-יְדֵי
חֲסִידֵי בְּרֵסְלָב
עִיָּה "ק יְרוּשָׁלַיִם תוֹכֵב" א

מוֹהֲרָא"ש נ"י אָמַר, אִם הָיָה לְאָדָם
סְבָלָנוּת, וְלֹא הָיָה מְמַהֵר פְּל־כֶּף בְּכָל
עֲנִיָּו בְּפִזְיוֹת, אֲזִי לֹא הָיָה מְסַתְּבֵף
בְּצָרוֹת וְיִסּוּרִים, כִּי כָל מֵה שְׂאָדָם סוֹבֵל
הוּא רַק מִחֲמַת שְׂאִינוֹ יְכוּל לְצַמְצֵם עֲצָמוֹ
וְאִינוֹ יְכוּל לְחִכּוֹת, וְעַל-יְדֵי-זֶה נוֹפֵל
לְמָקוֹם שְׁנוּפֵל וְנִכְשָׁל בְּמֵה שְׁנִכְשָׁל, אָבֵל
אִם הָיָה מְחַפֵּה קֶצֶת, כָּבֵר הָיָה זוֹכֵה
לִישׁוּעָה.

(אמרי מוֹהֲרָא"ש, חֵלֶק ב', סימן תקנח)

קוֹנְטֵרַס

חֲכֵה קֶצֶת

א.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אָהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, אֲשֶׁר בְּזָה
הָעוֹלָם אֵי אֶפְשָׁר לְעֵבֵר בְּשָׁלוֹם אֶת הַחַיִּים, אֲלֵא
עַל-יְדֵי מַדַּת הַסְּבָלָנוֹת — לְחֻכּוֹת לְכָל פָּרֵט וּפָרֵט
קִדְּם שְׂרוּצִים לְקַבֵּל וּלְהַשְׁיֵג אוֹתוֹ, כִּי אִם תִּדְחַק
אֶת הַשְּׁעָה, עַל-יְדֵי-זֶה תֵּאבֵד אֶת הַכֹּל, כִּי מִי
שֶׁדוֹחַק אֶת הַשְּׁעָה — הַשְּׁעָה דוֹחַקתוֹ, וְלִהְפֹּךְ —
כֹּל מִי שֶׁנִּדְחָה מִפְּנֵי הַשְּׁעָה — הַשְּׁעָה נִדְחַקת
מִפְּנֵיו (בְּרֻכּוֹת סד); עַל-כֵּן רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצֻמְךָ
לְחֻכּוֹת בְּסֻבָּלָנוֹת עַל כָּל דְּבָר שֶׁאַתָּה רוֹצֵה לְהַשְׁיֵג,
וְאִזּוּ בְּאִמַּת תִּזְכֶּה לְהַשְׁיֵגוֹ, לֹא-כֵן אִם תִּרְצֶה לְדְחַק
אֶת הַשְּׁעָה, לֹא תִקַּבֵּל שׁוֹם דְּבָר, אֲלֵא עוֹד תִּפְּל
בְּפַח יְקוּשׁ, וְתִתְעָרֵב בְּמַחְלָקַת וּבְמַרְיבוֹת, וַיַּעֲבֵרוּ

עליך צרות ויסורים משברים וגלים; אשרי מי שזוכה להגיע אל מדת הסבלנות, וזוכה לחפות לכל דבר שרוצה לקבל ולהשיג, ואז טוב לו בזה ובכא; כי זה עקר גדול בחיי האדם, שיהיו לו פחות לחפות, ודבר זה סובב הן בגשמיות והן ברוחניות, בגשמיות — כשרוצה להשיג פרנסה או לקבל משרה טובה, או להצליח בחייו, עקר העצה — לחפות קצת, ולא לדחק את השעה, ואם מרגיל את עצמו לחפות, אז סוף כל סוף יגיע אל מה שרצה, והן ברוחניות כשאדם רוצה לחזור בתשובה, עליו לדעת, כי אי אפשר לדחק את השעה, וכשרוצה לעשות תשובה אי אפשר לו להתקרב פתאם אל הקדשה, אלא ההכרח לו שיעבר וילך בכל המקומות שהיה בתחלה, ויצטרף ויתלבן שם, כדי שיעלה משם את כל הנצוצות הקדושים שנפלו על-ידי חטאתיו המרבים, שזה סוד 'רצוא ושוב' 'עיל ונפיק', כי אי אפשר לדחק את השעה ולהעלות בפעם אחת את כל הנצוצות והקדשות שאבד על-ידי חטאתיו המרבים, וכשהיה לה שכל לחפות קצת, אז סוף כל סוף תזכה להפגס אל הקדשה; ועל-כן אהובי, בני

הַיָּקָר, רְאֵה לְהַרְגִּיל אֶת עֲצָמְךָ בְּמִדַּת הַסְּבָלָנוֹת,
וּלְחִכּוֹת וּלְקוֹוֹת בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנֵי, וְאִז
תִּצְלִיחַ דִּרְכְּךָ תָּמִיד.

ב.

צָרִיךְ שֶׁתִּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, פִּי קֹדֶם שֶׁאֲתָה
מוֹכֵן לְצֵאת לָרִיב עִם זולתך, עָלֶיךָ לְהִתְיָשֵׁב, אִם
כִּדְאִי כָּל הָרִיב וְהַמְחַלְקָת, וּבִפְרָטִיּוֹת בְּשָׁעָה שֶׁהָרִיב
הוּא בְּתוֹךְ מְשַׁפְּחֶתְךָ וּבֵין וְקִרְוֵבֶיךָ וְכוּ', כִּי מְחַלְקָת
אֶחָת דּוֹחָה מְאֹד פְּרֻנְסוֹת, בְּזֶה שֶׁנִּכְנָסִים בְּמְחַלְקָת
וּבְמָרִיבוֹת, גּוֹרְמִים שְׂמָאָה אֲנָשִׁים יֵאָבְדוּ אֶת
פְּרֻנְסָתָם, כִּי לְכָל אֶחָד יֵשׁ הַצַּד שְׁלוֹ וְכוּ', וְכֹךְ
מְתַאֲסָפוֹת מְשַׁפְּחוֹת מְשַׁפְּחוֹת וְכָל אֶחָד מְחַזֵּיק
מִהַצַּד שְׁלוֹ וְכוּ', וּמְרֹב הָרִיב וְהַמְחַלְקָת גּוֹרְמִים
שֶׁאֶחָד מְקַפֵּחַ אֶת פְּרֻנְסַת זולתו וְכוּ', עַד
שֶׁמִּתְפַּטְּרִים הַרְבֵּה אֲנָשִׁים מִפְּרֻנְסוֹתֵיהֶם, וְכָל זֶה
נִגְרָם רַק עַל-יְדֵי רִיב אֶחָד; וְעַל-כֵּן רְאֵה, אֱהוּבִי,
בְּנֵי הַיָּקָר, לֹאמַר לְעֲצָמְךָ "חכה קצת", קֹדֶם שֶׁאֲתָה
יוֹצֵא לָרִיב, וְתִהְיֶה סְבֵלָן גְּדוֹל, וְאִף שֶׁכּוֹאֵב לְךָ
מְאֹד מִכָּל מֵה שֶׁנֶּעֱשָׂה וְכוּ', עִם כָּל זֹאת כְּשֶׁתְּחַכֶּה

קֶצֶת וְלֹא תֵצֵא לְרִיב עִם זולָתְךָ, אֵתָהּ תִּמְנַע מִרִיב רְצִינִי, רִיב מִשְׁפָּחָתִי, וְתִצִּיל אֶת פְּרִנְסָתְךָ וּפְרִנְסַת אַנְשֵׁי בֵיתְךָ; וּבְאַמַּת מִי שְׁמַרְגִּיל עֲצָמוֹ לִילָךְ בְּדַרְךָ זוֹ שְׁמַחֲכָה קֶצֶת, וְאִינוֹ יוֹצֵא תַכְף־וּמִיד לְרִיב עִם זולָתוֹ, עַל־יְדֵי־זֶה הוּא בְּאַמַּת מְנַצַּח לְבִסוּף, כִּי רַק בְּזֶה תְלוּי נִצְחוֹן הַמְּלַחְמָה בְּזֶה הָעוֹלָם — כְּשֵׁי שֵׁ לֹו קֶצֶת סְבֻלָּנוֹת, וּמַחֲכָה קֶצֶת בְּכֹל דְּבַר קֹדֶם שְׁרוּצָה לְהַתְּפָרֵץ בְּכַעַס וּבְקַפִּידוֹת; אֲשֶׁרִי מִי שְׁאִינוֹ מְטַעֵה אֶת עֲצָמוֹ כָּלֵל, וְאֲשֶׁרִי וְאֲשֶׁרִי מִי שֵׁי שֵׁ לֹו סְבֻלָּנוֹת וּמַחֲכָה קֶצֶת בְּכֹל עֲנִינָיו, וְאִז בּוֹדָאֵי יִצְלִיחַ תְּמִיד.

ג.

צְרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֱהוּבִי, בְּנִי, אֲשֶׁר בְּזֶה הָעוֹלָם, אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת חֲכָם, וְלִדְחַק אֶת הַשְּׁעָה לְהַשִּׁיג אִיזָה דְּבַר בְּהִכְרַחֲיוֹת, הִינוּ שְׁמַכְרַח לְקַבֵּל אֶת שְׁלוֹ וְכוּ', כִּי אִם יֵלֶךְ הָאָדָם בְּדַחֲיִקַת הַשְּׁעָה, וְכֹל דְּבַר שְׁרַק רוּצָה יִהְיֶה אֶצְלוֹ הִכְרַחֲי, אִזִּי יִהְיוּ לֹו הַרְבֵּה אַכְזָבוֹת בְּחַיָּיו, וְיִשְׁבֵּר בְּכֹל פַּעַם וְיִסְתַּוֵּבב בְּעוֹלָם הַתְּהוֹ מִלֵּא קִשְׁיוֹת וּסְפָקוֹת, מִלֵּא הַסְּתָרוֹת

והעלמות, ולא ימצא את מקומו כלל בזה העולם, לא-כן מי שזוכה לחכות קצת, ובכל דבר שרק רוצה להשיג יש לו סבלנות, הוא באמת יקבל סוף כל סוף אם לא יאבד את חשקו ורצונו. אך העקר הוא סבלנות — לחכות קצת, כי כל העולם הזה הוא סוד המלכות, הצמצום, ששם אי אפשר להשיג ולקבל שום דבר, רק על-ידי המתנה וסבלנות, לחכות קצת. אשרי מי שמכניס בדעתו ידיעות אלו, אז דיקא יזכה לעבר את זה העולם בשלמות.

ד.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי בזה העולם אי אפשר להתקיים בלי סבלנות, ולהרגיל את עצמו לחכות קצת בכל דבר, כי מי שדוחק את השעה — השעה דוחקתו, ומי שנדחה מפני השעה — השעה נדחית מפניו; ודבר זה טובב בין בגשמי ובין ברוחני, כשאדם רוצה להשיג איזה דבר גשמי, ההכרח לו לחכות, ואז אם תהיה לו סבלנות, בודאי ישיג את הדבר סוף כל סוף, אם

יהיה עקשן במדת הסבלנות, ומכל שכן דבר רוחני
 — לזכות לצאת מהבוץ שנלכד בו, ולזכות להפנס
 אל תוך הקדושה, ולהשיג רוחניות השגת אלקותו
 יתברך, על זה צריכים לחפות ולקוות הרבה ימים
 ושנים, ולהיות סבלן גדול. לא-כן אם אין לאדם
 סבלנות, אזי אף פעם לא ישיג את מבקשו אפלו
 בגשמי, ומכל שכן ברוחני, כי על-ידי דחיקת
 השעה מאבדים הכל, ויש מאבדים את העולם הזה
 והעולם הבא גם יחד, ואז מאומה לא ישאו
 בעמלם, ומר להם בעולם הזה ובעולם הבא;
 על-כן עשה זאת, איפוא, בני, והרגל עצמך במדת
 הסבלנות בכל פרט ופרט מצרכיך הגשמיים
 והרוחניים, ואז תגיע אל מחוז חפצך לבטח,
 ותוציא מהכח אל הפעל מה שאתה צריך. ומה
 יעשה בזמן שמחכה ומקנה? רק מרגיל עצמו
 לשמח ולעשות את עצמו כאלו הוא שמח, כי
 השמחה מרחבת את לב האדם, וכך ירגיל עצמו
 לדבר עמו יתברך בלשון שרגיל, הינו בשפת האם
 שלו, וירבה בזה מאד מאד, כי התפלה והשיחה
 בינו לבין קונו מצמצמים את התלהבות האדם
 ומרגיעים את עצביו, וזוכה למדת הסבלנות, אשר

חכה קצת

קז

היא המדה היפה והיקרה ביותר בחיי האדם בזה העולם. וצריך שתדע, אהובי, בני, אשר כל הצידיקים הגדולים במעלה נוראה ונפלאה, לא הגיעו אל מדרגתם, ולא השיגו השגות אלקות במדרגה עליונה ביותר, כי אם על-ידי שהיו רגילים במדת הסבלנות, וחסכו וקוו יום יום אחריו יתברך, ושפכו לבם ברחמים ובתחנונים אליו יתברך, וכן אפלו בגשמיות — העשירים לא הגיעו אל עשירותם רק על-ידי מדת הסבלנות שחכו וכו', והיתה להם סבלנות, ואף שבין כף הפסידו הרבה וכו', וכן היו להם הרבה פשלונויות ואכזבות בעסקיהם, עם כל זאת היתה להם פת הסבלנות — לחכות על אף כל משבריהם וכו', ודיקא על-ידי-זה הצליחו.

ה.

צריך שתדע, אהובי, בני, כי בזה העולם עובר על כל אחד ואחד כל מיני משברים וגלים, ואי אפשר להנצל מכל זה, רק על-ידי שמרגיל את עצמו במדה היקרה של סבלנות — לחכות קצת

עַד יַעֲבֹר-זַעַם, כִּי בְּאֵמֶת אִם תִּעֲיֵן הַיֵּטֵב, תִּבְיֵן
 וְתִשְׁפִּיל, כִּי הַמְּשַׁבְּרִים וְהַגְּלִים הֵם רַק כְּרָגַע מִמָּשׁ,
 וְכַעֲיֵן שְׁאֲמְרוּ חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרֻכּוֹת ז.): וְכַמָּה
 זַעֲמוּ? רָגַע, לְמַשָּׁל: כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵיתוֹ, וּמִתְחִיל אֵיזָה
 רִיב אוֹ וּפְיֹחַ עָלָיו, אִם יַחֲפָה קֶצֶת בְּסִבְלָנוּת, וְלֹא
 יִתְפָּרֵץ תִּתְּקֶף-וּמָיִד רַק יָדָם וַיִּשְׁתַּק, וְלֹא יִגִּיב שׁוֹם
 דָּבָר, אִזּוֹ תִּתְּקֶף-וּמָיִד יִגְמַר כָּל הָעֲנָיִן וְכָל הַסְּפוּר
 וְהַיּוֹפְיֹת חֲלָף, עָבַר וּפָרַח כְּצֵל הַפּוֹרַח בְּאֹוִיר, לֹא-כֵן
 כְּשֶׁהוּא עוֹנָה וּמִגִּיב, אִזּוֹ נִתְּהֵיית מִחֲלָקֶת וְרִיב גָּדוֹל,
 אֲשֶׁר יָכוֹל לְהִגָּרֵם דָּבָר כְּזֶה, שְׂיִצְטָרֵף לְבֵרוּחַ מִבֵּיתוֹ,
 וַיִּהְיֶה נֶעֱשֶׂה נֶעַ וְנָד, אוֹ אֲשֶׁתּוֹ תִּבְרַח מִהַבַּיִת, וַיִּהְיֶה
 לוֹ חַיִּים רָעִים וּמְרִים. וְכֵן סוֹחֵר שְׁנִסְתַּבֵּף עִם
 הַקּוֹנִים שָׁלוֹ, אוֹ עִם יֵתֵר הַסּוֹחֲרִים וְכוּ', וּמְקַלְלִים
 אוֹתוֹ וְרָבִים עִמוֹ, אִם יַעֲנֶה לָהֶם, יָכוֹל לְצֵאת מִזֶּה
 רִיב עַד תִּגְרוֹת יָדָם וְכוּ' וּדְקִירוֹת סְפִינִים, חֵס
 וְשָׁלוֹם, אוֹ יִפְסִיד הַפְּסִידִים גְּדוֹלִים, כִּי לֹא יִקְחוּ
 כְּבָר מִמֶּנּוּ שׁוֹם סְחוּרָה, וַיִּהְיֶה לוֹ שֵׁם רַע, לֹא-כֵן
 אִם רַק יִסְבֵּל אֶת הַחֲרוּפִין וְהַגְּדוּפִין שֶׁהֵם מִנֵּת
 חֲלָקוֹ, וְלֹא יִגִּיב כָּלָל, לְבִסּוּף הַכֹּל יִתְהַפֵּף לְטוֹבָה,
 וַיִּמָּצֵא חֵן בְּעֵינָיו כָּל רוֹאֵיו, וַיִּצְלִיחַ דְּרָכּוֹ בְּמִשָּׁא
 וּבְמַתָּן, וְכָלֵם יִקְנוּ אֶצְלוֹ סְחוּרָה, וַיִּצֵּא לוֹ שֵׁם טוֹב

חכה קצת

קט

בין כלם, וְכָל זֶה רַק עַל-יְדֵי מִדַּת הַסְּבָלָנוֹת —
כְּשִׁזְזוּכָה לְחִפּוֹת קִצָּת. וְכֵן בֵּין הַשְּׂכָנִים צְרִיכִים
סְבָלָנוֹת גְּדוֹלָה מְאֹד, לֹא לְצִאֵת לָרִיב עִמָּהֶם, יַעַן
כִּי הַיְלָדִים בָּאוּ לְהִתְלוֹנֵן עֲלֵיהֶם שֶׁהִרְבִּיצוּ לָהֶם, אוֹ
שִׁצְעָקוּ עֲלֵיהֶם וְכִדּוּמָה, כִּי הִרְבֵּה פְּעָמִים הַיְלָדִים
מִפְּרִיזִים יֵתֵר עַל הַמְּדָה, וְתַכְףּ-וּמְדָד יוֹצְאִים לָרִיב
עִם הַשְּׂכָנִים וּבָאִים בְּמַרְיבוֹת, וּפְעָמִים רַבּוֹת בָּאִים
לְיַדֵּי הַכָּאוֹת, וְהַכֹּל נִתְּהוּהָ מִחֲמַת שְׁלֹא הִיְתָה לוֹ דֵּי
סְבָלָנוֹת, וְלֹא רָצָה לְחִפּוֹת קִצָּת, וְלִהְתִּישֵׁב —
שָׁמָּה הַיְלָדִים הַפְּרִיזוּ יֵתֵר עַל הַמְּדָה, כִּי רוֹאִים
בְּחֹשׁ, אֲשֶׁר הַיְלָדִים תַּכְףּ יִשְׁלִימוּ בִּינֵיהֶם, אֲבָל
הַשְּׂכָנִים יִשְׁאַרוּ שׁוֹנְאִים זֶה לָזֶה, וַיְהִי נֹקְמִים
וְנוֹטְרִים זֶה לָזֶה, וְהַכֹּל עַל לֹא דְבָר, רַק מִחֲמַת
שְׁלֹא רָצוּ לְחִפּוֹת קִצָּת; וְעַל-כֵּן הִרְגַּל עֲצֻמָּה, בְּנִי,
לְחִפּוֹת קִצָּת בְּכָל פֶּרֶט בְּחִיָּה, לְפָנַי שְׁאַתָּה יוֹצֵא
לָרִיב עִם זוֹלָתְךָ, וְאִז תִּפְטֹר מִכָּל מִינֵי עֲגָמַת נֶפֶשׁ,
וְתַחֲסֹף הִרְבֵּה צְרוֹת בְּחִיָּה.

ו.

צְרִיף שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנִי, כִּי כְמוֹ שְׁפָל

הַרְפוּאוֹת הֵם בְּסָמִים מְרִים, כֵּן רְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ
 צָרִיכִין לְקַבֵּל עַל-יְדֵי מְרִירוֹת, דִּהְיִנוּ הַמְּנִיעוֹת
 שְׁצָרִיכִין לְשֹׁבֵר וְהִיסוּרִים שְׁצָרִיכִים לְסִבֵּל קֹדֶם
 שְׁזוֹכִין לְרְפוּאוֹת הַנֶּפֶשׁ בְּאַמֶּת, וְכִמוּ שְׁבַחְלֵי הַגּוּף
 לְפַעֲמִים הַחֲלָשָׁה גּוֹבֶרֶת כָּל-כֶּף עַד שְׁאִין יִכְלֹת בְּיַד
 הַחוֹלָה לְסִבֵּל מְרִירוֹת הַרְפוּאוֹת, וְאִז הָרוֹפְאִים
 מוֹשְׁכִין יְדֵיהֶם מִן הַחוֹלָה וּמֵאֲשִׁים אוֹתוֹ, כֶּף
 כְּשֶׁהַעֲוֹנוֹת שֶׁהֵם חָלִי הַנֶּפֶשׁ גּוֹבְרִים מְאֹד, אֲזִי אֵינוֹ
 יָכוֹל לְסִבֵּל מְרִירוֹת הַרְפוּאוֹת, וְאִז הוּא כְּמַעַט
 מְחַסֵּר תְּקוּוּהָ, חֵס וְשָׁלוֹם, אָבֵל הַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ מְלֵא
 רַחֲמִים, וּכְשֶׁרוֹאֶה אָדָם שְׁחָפֵץ לָשׁוּב אֵלָיו, אָבֵל
 אֵין בּוֹ כַח לְסִבֵּל מְרִירוֹת הַרְפוּאוֹת שְׁצָרִיךְ לְפִי רַב
 עֲוֹנוֹתָיו הָעֲצוּמִים, אֲזִי הוּא יִתְּבַרְךָ מְרַחֵם עָלָיו
 וּמְשַׁלֵּיךְ כָּל חַטָּאתָיו אַחַר כְּתַפְּיוֹ, כְּדִי שֶׁלֹּא יִצְטָרֵךְ
 לְסִבֵּל מְרִירוֹת הַרְבֵּה בְּשִׁבִיל רְפוּאָתוֹ, רַק כְּפִי
 יִכְלֹתוֹ. וּמִזֶּה יִבִּין כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּעֲצָמוֹ מִי שְׁרוּצָה
 לְחוּס עַל חַיּוֹ, וְחָפֵץ לָשׁוּב לְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ, וְאִז
 עַל-פִּי-רַב כְּשֶׁמִּתְחִיל לְהַפְּנֵס מְעַט בְּדַרְכֵי הַכְּשָׁרִים,
 וּלְהִתְקַרֵּב לְהַשֵּׁם יִתְּבַרְךָ, אִז בָּאִים עָלָיו מְנִיעוֹת
 וְהִיסוּרִים הַרְבֵּה מִכְּמָה אֲנָשִׁים, כָּל אֶחָד כְּפִי עֲנִינוֹ,
 וְנִדְמָה לוֹ לְפַעֲמִים שְׁאִי אֶפְשָׁר לְסִבֵּל מְרִירוֹת

חֲכֵה קִצָּת

קיא

וְיִסּוּרִים וּמְנִיעוֹת כְּאַלֶּה, וַיֵּשׁ שְׁנַפְלוּ מִחַמַּת זֶה
וַחֲזָרוּ וְנִתְרַחֲקוּ, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, אֲבָל הַחֲפִץ בְּאַמֶּת,
צָרִיךְ שְׂיַדַע וַיֶּאֱמִין, שְׁכַל הַמְרִירוֹת וְהַיִּסּוּרִין
וְהַמְנִיעוֹת הַבָּאִים עָלָיו הַכֹּל בְּחֶסֶד גָּדוֹל, כִּי לְפִי
עוֹנוֹתָיו הַרְבִּים הִזָּה צָרִיךְ לְסַבֵּל מְרִירוֹת הַרְבֵּה
יֹתֵר בְּשִׁבִיל רְפוּאָתוֹ שְׁלֵא הִזָּה בְּכַחוֹ בְּשׁוּם אַפֶּן
לְסַבֵּל, וְהִיָּתָה נֶאֱבָדַת תִּקְוָתוֹ, חֶסֶם וְשְׁלוֹם, אֲבָל
הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ מְרַחֵם עָלָיו וְאֵינוֹ שׁוֹלַח לוֹ מְרִירוֹת
וְיִסּוּרִים, כִּי אִם לְכֹל אֶחָד כְּפִי יִכְלָתוֹ, וְאֵלוֹ
הַמְרִירוֹת וְהַיִּסּוּרִים וְכוּ' שְׂיֵשׁ לוֹ בְּוַדָּאֵי הוּא צָרִיךְ
לְסַבֵּל, וּבְוַדָּאֵי יֵשׁ בְּכַחוֹ לְסַבֵּל, כִּי הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ
אֵינוֹ שׁוֹלַח לְשׁוּם אָדָם מְרִירוֹת וּמְנִיעוֹת, שְׂאֵי
אֶפְשָׁר לוֹ לְסַבֵּלָם וּלְשַׁבְּרָם; וְעַל-כֵּן, אֶהוּבֵי, בְּנֵי
הַיִּקָּר, אִם אַתָּה רוֹצֶה עֲכָשׁוּ לָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה
אֵלָיו יִתְבָּרֵךְ, וּלְקַבֵּל עַל עֲצָמָךְ עַל הַמְצוּוֹת, רְאֵה
לְחִזּוֹק אֶת עֲצָמָךְ, וְלֹא יִהְיֶה אֲכַפַּת לָךְ כָּלֵל מִכָּל
הַמְרִירוֹת וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים שְׁעוֹבְרִים עָלֶיךָ עֲכָשׁוּ,
כִּי הַכֹּל כְּדֵי שְׁתִּזְכֶּה לְזַכֵּךְ אֶת גּוּפְךָ מִכָּל הַרַע
שְׁעִשִׁיתָ עַד עֲכָשׁוּ. וְאִם תִּהְיֶה סִבְלָן וְיִתְחַכֶּה קִצָּת,
וְלֹא תִפֵּל בְּדַעְתְּךָ כָּלֵל, אֲזִי דִיִּקָּא תִרְאֶה אֵיךְ
שְׂשִׁיתָנָה מִצָּבְךָ, כִּי אֵין לָךְ טוֹב מִמֵּי שְׁזוּכָה לַעֲשׂוֹת

תשובה, כי אצלו יתברך מאד יקר כל בר ישראל שעושה תשובה, ועקר התשובה תלוי רק במדה זו של סבלנות ולחכות קצת, ומה שעובר עליך עכשו מרירות בחיך, זה רק כדי שתקבל את התרופות למרק את עוונותיך המרבים שעשית, ואם היית יודע, אשר כל אלו הצרות והיסורים, המרירות ועגמת הנפש שעוברים עליך, הכל בא כדי לזכך את גשמיות גופך, אזי היית מחכה הרבה והיית סבלן גדול על כל אשר עובר עליך; אשרי מי שמכניס ידיעות אלו היטב בלבו, כי על כל בעל תשובה עובר מה שעובר, ואינו יודע לשית עצות בנפשו, כי חושב כאלו אין הקדוש-ברוך-הוא רוצה בו, וכאלו הוא כבר אף פעם לא יכנס אל הקדשה, כפי כל המרירות והחשכות והקטנות שעוברות עליו, אבל בידיעות אלו יזכה לעבר על הכל, כי תכף-ומיד כשתעבר עליו איזו מרירות, ידע תכף כי זה למען מרק את חטאתיו המרבים, ואם יעמד בנסיון, ויסבל על כל מה שעובר עליו, ולא יטיח דברים כלפי מעלה, אז דיקא יצליח בחייו, ויזכה שיקבלוהו בתשובה שלמה.

חכה קצת

קיג

.ז

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, פי את זה העולם אי אפשר לעבור, פי אם על-ידי מדת הסבלנות ולחכות קצת על כל דבר שצריך, פי אי אפשר בשום פנים ואפן להגיע לאיזה דבר בעולם, פי אם על-ידי מדת הסבלנות, ולהרגיל את עצמו לחכות לכל דבר, וכל מה שמחכה יותר, ויש לו יותר סבלנות, הוא משיג ומקבל את מבקשו יותר בנקל, פי מדת הסבלנות היא התרופה הטובה ביותר בין בגשמיות ובין ברוחניות, ובלי סבלנות אי אפשר להתקיים בזה העולם כלל; ולכן, אהובי, בני היקר, אם אתה רוצה להצליח בחייהך הרגל את עצמך במדת הסבלנות, ואם אתה אינך מקבל איזה דבר או איזה חפץ שאתה רוצה — אל תתיאש, רק הרגל את עצמך לחכות, וכל מה שתחכה יותר, ותהיה סבלן יותר כך תצליח. וזכור כלל זה, פי תצטרך לזה כל ימי חייהך, פי חיי האדם מלאים נסיונות קשים ומרים, ועובר על כל אחד ואחד מה שעובר בכל יום ויום — מרירות דמרירות, צרות ויסורים משנים, כל אחד כפי ענינו, זה בעניות

וּדְחָקוֹת, זֶה בְּחֻבּוֹת, זֶה בְּבְרִיאוֹת וְכוּ', פִּי אֵין לָךְ
 אָדָם בְּזֶה הָעוֹלָם שְׁלֹא יַעֲבֹר עָלָיו מֵה שְׁיַעֲבֹר —
 כָּל מִינֵי טְלִטּוּלִים וְיִסּוּרִים וּבְלָבוּלִים, וְאֵי אֶפְשָׁר
 לַעֲבֹר עַל זֶה פִּי אִם עַל-יַדֵּי מַדַּת הַסְּבָלָנוֹת,
 וְלְהַרְגִיל אֶת עֲצָמוֹ לְחַפּוֹת עַל כָּל דָּבָר וְדָבָר וּכְפִי
 שְׁמַחְכָּה וְסוּבֵל עַל הַכֹּל, כְּמוֹ-כֵן מְצַלִּיחַ סוּף כָּל
 סוּף, וּמַגִּיעַ אֶל מְבַקְשׁוֹ. אֲשֶׁרֵי מִי שְׁיִישׁ לוֹ סְבָלָנוֹת
 וְכַח לְחַפּוֹת, וְאִזּוֹ דִּיקָא יַצְלִיחַ כָּל יְמֵי חַיָּיו.

ח.

צָרִיךְ שְׁתַּדַּע, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיָּקָר, פִּי אֵי אֶפְשָׁר
 לַעֲבֹר אֶת זֶה הָעוֹלָם בְּלֵי סְבָלָנוֹת, וְהֵיכֵן שָׂרָק
 תְּסַתּוּבֵב בְּזֶה הָעוֹלָם, הַהֶכְרַח שְׁתִּהְיֶה לָךְ סְבָלָנוֹת,
 וְלְחַפּוֹת עַל כָּל דָּבָר, פִּי אִם לֹא, אֲזִי תִסְתַּבֵּךְ בְּכָל
 מִינֵי מְרִיבוֹת וְיִסּוּרִים, צָרוֹת וְעַגְמַת נֶפֶשׁ עַל לֹא
 דָּבָר, וְאִם הֵייתָ סְבָלָן וּמְחַכָּה קָצָת, הֵייתָ פּוֹטֵר
 מֵעֲלִיךָ כָּל מִינֵי בְּעִיּוֹת וְצָרוֹת. וְאֶתָּן לָךְ כְּמָה
 דְּגִמְאוֹת אֵיךְ בְּלֵי סְבָלָנוֹת מְסַתַּבְּכִים בְּצָרוֹת
 וּבִיִּסּוּרִים, וְלִהְפוֹךְ עַל-יַדֵּי סְבָלָנוֹת לְחַפּוֹת קָצָת, רַק
 מְצַלִּיחִים. בְּבֵית עִם אֲשֶׁתָּךְ אוֹ לְהַפּוֹךְ הָאִשָּׁה עִם

חֲפֵה קֶצֶת

קטו

בְּעֵלָהּ, הִהְכַרְח לִידַע כִּי שְׁנֵיכֶם שׁוֹנִים זֶה מִזֶּה, כִּי
אֵין שְׁנֵי בְּנֵי-אָדָם דּוֹמִים זֶה לְזֶה, וְכִמוּ שְׁאָמְרוּ
חֲכָמֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים (בְּרִכּוֹת נח.): כָּשֶׁם שְׁפָרְצוּפִיָּהֶם
שׁוֹנִים, כֶּף דְּעוֹתֵיהֶם שׁוֹנוֹת, וּמְכַל שְׁכָן אִישׁ וְאִשְׁתּוֹ
הֵם שְׁנֵי הַפְּכִים לְגַמְרִי, וּבּוֹדֵאֵי גַעֲשֶׂה בְּכָל פַּעַם
אֵיזָה בְּלָבוֹל וְחִכּוּף אוֹ סְכִסוּף, וְאִם תִּתְכַּף-וּמְיָד
קוֹפְצִים וְיוֹצְאִים לְרִיב וּמְקַלְלִים זֶה אֶת הָאָמָא
שְׁלָהּ, וְזוֹ אֶת הָאָמָא שְׁלוֹ, אוֹ אֶת הַמְּשַׁפְּחָה וְכוּ',
וְרַבִּים זֶה עִם זֶה בְּגִדּוּלוֹת, מַה קּוֹרָה לְבִסוּף?
שְׁהָאֶחָד בּוֹרַח מִהַבַּיִת, וְאִזּוֹ מִתְחִיל לְהִיּוֹת מֵרַמָּד
— הֵן לְבַעַל וְהֵן לְאִשָּׁה, וּמְכַל שְׁכָן כְּפִישׁ יְלָדִים,
וְכָבֵר צְרִיכִים טוֹבוֹת מְאַנְשִׁים וּמְקַרְוֵי מְשַׁפְּחָה
שְׂחִתְעָרְבוּ לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם, אוֹ צְרִיכִים לְלַכֵּת לְרַבָּנוֹת
בְּשִׁבִיל גְּרוּשִׁין, חֶסֶד וְשְׁלוֹם, וְאִם הָיוּ לְכַתְחֵלָה רַק
מִחֲפִים קֶצֶת, וּמִתְאַפְּקִים וְסוֹבְלִים, אִזּוֹ הַכֵּל הָיָה
עוֹבֵר, וְכֵאלוֹ אֵף פַּעַם לֹא קָרָה דְבָר. וְכֵן בֵּין
הַשְּׂכָנִים, נִכְנָסִים הֵבֵן אוֹ הֵבֵת וּבּוֹכִים שְׂחִבְרָם
פְּלוּנֵי הַרְבִּיץ לָהֶם אוֹ בַּעַט בָּהֶם, אוֹ בְּזָה וְחִרְף
אוֹתָם וְכוּ', אִם תִּתְאַפְּקוּ בְּסִבְלָנוֹת, וְתִחֲפֶה קֶצֶת,
וְתִצָּא לְבָרֵךְ וְתִדְבֵר בְּצוּרָה יָפָה, אִזּוֹ נִסְתִּים כָּל
הַסְּפוּר, וְהַכֵּל עָבֵר בְּשְׁלוֹם, וְלִהְפוּף אִם אֵין לָךְ

סבלנות, ותכף-ומיד תצא לחוץ, ותתחיל לריב עם השכנים, וממלה למלה באים לידי מריבות והפאות, עד שהרבה פעמים באים לידי שפיכות דמים ממש, רחמנא לצלן, ומערבים את המשטרה, ומתחילות בעיות רציניות, כּאשר ידוע ומפרסם דבר זה בין שכנים; ובאמת היו יכולים לחסוך את כל הצרות והבעיות ועגמת הנפש והבזיונות ושפיכות הדמים ובזבוז זמן ובזבוז כסף, אם רק היו מרגילים את עצמם לסבל ולחכמות קצת, ואז היזה הכל משתנה לגמרי רק לטובה. ומכל שכן בעבודה, אם יש בעל-הבית קשוח, שמצער ומבזה אותך, ויש שם איזה פועל, פגע רע, שהתלבש עליך, ורוצה להרס אותך, ולעקר אותך ממקומך וכו', אם תצא תכף-ומיד לריב עם בעל-הבית שלך, אזי תאבד את העבודה שלך, ולא תהיה לך משנה בפרנסה, וכן זה הפועל הפגע רע, אשר רוצה להוציא אותך משם, אם תתחיל לריב אתו, לבסוף תצטרך באמת לעקר, ולא תהיה לך פרנסה, לא-כן אם תסבל ותחכה קצת, ואף שבעל-הבית משפיל אותך, ורוצה רק להשתלט עליך, אמה חכם ושותק וסובל, אז לבסוף יתהפך להיות לך

חכה קצת

ק"ז

לאוהב ולרע הטוב ביותר, וכן הפועל הפגע רע, שהתלבש עליך, אם רק תסבל ותחכה, תראה איך שגתלים הוא חוטה על ראשו, כי לבסוף הוא יפל בפח. וכן עוד הרבה דגמאות יש בעולם בחיי יום יום, מה שקורה ברחוב או בין ידידים או בין קרובי משפחה וכו' וכו', אם רק מרגיל האדם את עצמו לסבל על כל העובר עליו, או מחכה קצת ואינו נופל בעצבון, אזי לבסוף כל הרע שרצו לעשות לו, יפל על שונאו, ודבר זה ברור עד מאד, כי העקר בזה העולם הוא לחכות קצת, ולהיות סבלן, אם האדם סובל ומחכה, אז מצליח תמיד. אשרי מי שמכניס דבורים אלו תמיד בלבו, ואז יצליח בכל דרכיו.

ט.

צריך שתדע, אהובי, בני היקר, כי אי אפשר לעבור את זה העולם כי אם על-ידי סבלנות, לסבל על כל מה שעובר עליו, ולחכות על כל פרט ופרט שהוא צריך, ולא ידחק את השעה, כי כל הדוחק את השעה — השעה דוחקתו, וכל הנדחה מפני

השעה — השעה נדחקת מפניו. וכל אלו שהצליחו בחיים, הנה רק מחמת מדת הסבלנות שהיתה להם, ודבר זה טובב בין בגשמי ובין ברוחני, בגשמיות אי אפשר להצליח רק אם יש לו מדת הסבלנות, ויש לו עצבים חזקים לחכות, כגון כשאחד פותח חנות, ורוצה להצליח, עליו לחכות הרבה בסבלנות גדולה, ולא להתעצבן כשאינן נכנסים קונים, או כשיש לו מתחרים, אלא יעשה בחכמה ויחכה, ואז יצליח בחנותו, וכן בכל דבר גשמי צריכים רק לחכות ולסבל, ואז מצליחים, ואף שנדמה לו עכשו כאלו הכל יהיה כשלון, אם רק יחכה בסבלנות, סוף כל סוף יצליח בפרנסתו. ומכל שכן וכל שכן ברוחניות אי אפשר להכנס לשום דבר שבקדשה, כי אם על-ידי מדת הסבלנות, כי צריכים לחכות הרבה מאוד מאוד עד שזוכים לצאת מהרע ומהחשך שנלכד בהם, כל אחד ואחד כפי שיודע את נגעי נפשו ומכאוביו, כי אי אפשר לצאת בפעם אחת מהבוץ ומהחשך שנפל לשם, כי לפעמים האדם חטא כל-כך הרבה, עד שיכול לקחת לו ימים ושנים, עד שיזכה לצאת מהפח הנשבר שנפל לשם, על-ידי רבוי מעשיו

חכה קצת

קיט

המגנים שעשה, רחמנא לצלן, ואם לא הגיע לו כח הסבלנות לחכות, אזי יחזור אחרנית, וכן עד שנכנסים אל הקדשה, לזכות לטהר ולקדש את מחשבתו, לחשב תמיד ממנו יתברך, גם-כן צריך לקחת זמן רב מאד, כי האדם הוא תכלית ההפוך מרוחניות, ועד שזוכה להפך את הגשמיות לרוחניות, לזכך את גשמיות גופו, צריך לקחת הרבה זמן, ואם לא יהיה לו הכח הזה לחכות, אזי בודאי לעולם לא יצא מהבוץ שלו, ולא יזכה להכנס אל תוך הקדשה. וצריך שתדע שעל כל הצדיקים עברו כל הנסיונות האלו של סבלנות, והיו מחכים הרבה מאד עד שזכו למה שזכו; על-כן, אהובי, בני, אל ירע לך כשאתה רואה שעובר עליך מה שעובר, וזה ימים ושנים שאתה רוצה לעקר את עצמך מהרע ומהחשך, ובכל פעם אתה נופל יותר ויותר וכו' וכו', עליך לדעת, כי הכל נסיונות מלמעלה שמנסים אותך, לראות אם יש לך לב אמת, ואתה רוצה באמת להתקרב אליו יתברך, ועל-כן זורקים אותך בכונה בכל אותם הלכוכים והבוץ, לראות אם תהיה לך סבלנות לחכות עד שתכנס אל הקדשה, ואם תהיה עקשן

גדול, ולא תתפעל משום ברִיָּה שְׁבַעֵוֹלָם, וְכֵן מְשׁוּם
 דְּבַר שְׁעוֹבֵר עָלֶיךָ בֵּין בְּגִשְׁמֵי וּבֵין בְּרוּחָנִי, אֲלֵא
 תִּמְשִׁיךְ אֶת עֲצָמְךָ אֵלָיו יִתְבַּרֵךְ בְּעַקְשָׁנוֹת מְפִלְגָת,
 אֲזוֹ סוּף כָּל סוּף תִּזְכֶּה לְצֵאת מִהַבּוֹץ וּמִהַחֲשׂוֹךְ
 שְׁנִפְלֵת לְשֵׁם, וְתִזְכֶּה לְהַפְּךָ אֶת גּוֹפְךָ הַגִּשְׁמִי לְהִיּוֹת
 כְּלִי לְהַשְׁגַּת רוּחָנִיּוֹת חַיּוֹת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ. לְזֹאת
 רְאֵה, אֶהוּבִי, בְּנֵי הַיֶּקֶר, לֹא לְהִיּוֹת בְּטֵלָן, אֲלֵא חֲזֵק
 וְאַמֵץ בְּמִדַּת הַסְּבִלְנוֹת — בֵּין בְּגִשְׁמִיּוֹת וּבֵין
 בְּרוּחָנִיּוֹת, וְתִמְיֵד תְּחַכֶּה, וְאֲזוֹ תִצְלִיחַ דִּרְכֶּךָ.

תם וּנְשָׁלֵם שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם !

